

El sector agroalimentari a Barcelona

Edició

Ajuntament de Barcelona
Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació
Llacuna 162
08018 Barcelona
www.bcn.cat/barcelonabusiness

Amb la col·laboració de

Mercabarna
Alimentaria Exhibitions S.A.
Institut de Mercats Municipals
Fundació Dieta Mediterrània
Consorti de la Zona Franca

Disseny i maquetació: g.grafic

Barcelona, gener de 2012

Índex

01.	Barcelona, centre mediterrani de la innovació	05
02.	10 raons per invertir a Barcelona	06
03.	La indústria agroalimentària, un sector estratègic per Barcelona i Catalunya	08
04.	10 raons per invertir en el sector agroalimentari a Barcelona	
	01. Una indústria agroalimentària rellevant	10
	02. Clúster europeu de referència	12
	03. Posició geoestratègica privilegiada	13
	04. Presència d'empreses líders	14
	05. Lideratge en producte fresc	16
	06. Plataforma Alimentària Barcelona	18
	07. Una aposta per a la Recerca i el Desenvolupament	19
	08. Alimentària, la segona fira a nivell internacional	20
	09. Xarxa de mercats municipals	22
	10. Barcelona i la Dieta Mediterrània	24
05.	Enllaços d'interès	26

01

Barcelona, centre mediterrani de la innovació

Barcelona, situada al nord-est d'Espanya i a la riba de la Mediterrània, és una de les majors metròpolis europees i el centre d'una extensa regió metropolitana de més de 160 municipis, en la qual resideixen més de 5 milions d'habitants. És la capital econòmica, cultural i administrativa de Catalunya i encapçala una àrea emergent d'activitat econòmica al sud d'Europa de 17 milions d'habitants i més de 800.000 empreses. Aquesta regió euromediterrània, que inclou les Balears, València, Aragó i el sud-est de França, s'orienta preferentment a nous sectors estratègics, competitiu i internacionals, i es consolida internacionalment com una de les principals metròpolis europees.

Amb una àmplia tradició industrial i un dens teixit empresarial, Barcelona presenta una **estructura econòmica molt diversificada**. Els sectors més tradicionals conviuen amb els nous sectors d'activitat emergents, creant nous clústers de coneixement que prioritzen l'especialització i la competitivitat, s'orienten a l'internacionalització i contribueixen a l'economia dinàmica i innovadora de la ciutat, impulsant el

lideratge estratègic de Barcelona en aquests camps.

El territori català acull més de 3.400 firmes internacionals i va rebre durant el 2010 el **36% de la inversió anual estrangera a Espanya**; el 90% de la qual es va concentrar a l'àrea de Barcelona.

Atenent a la distribució del valor afegit brut segons les distintes branques d'activitat, Catalunya és, en el cas de la indústria, la comunitat autònoma amb major pes sobre el total espanyol (un 25,2%) i ocupa, respecte del sector serveis, la segona posició en quant al valor afegit brut nacional generat. A Catalunya, les empreses en els sectors industrials d'alt i mitjà-alt contingut tecnològic i de serveis basats en el coneixement constitueixen el 28,2% del total estatal.

D'altra banda, l'índex d'activitat emprenedora a l'àrea de Barcelona l'any 2010 va ser del 5,5%, xifra superior a la mitjana espanyola i europea, segons l'informe Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2010. L'activitat econòmica internacional de l'àrea de Barcelona està especialment impulsada per

la Fira, el Port, l'Aeroport, el Consorci de la Zona Franca, el Consorci de Turisme de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i els nous districtes d'innovació tecnològica. En aquest darrer aspecte i donada la importància de la innovació per al foment de la competitivitat, la productivitat i la internacionalització de les empreses, el sector agroalimentari és un dels sectors clau per a Barcelona i Catalunya.

Barcelona i Catalunya s'han posicionat com un referent en la indústria agroalimentària, ja que concentren el major nombre d'empreses líders del sector i el major volum de producció del conjunt d'Espanya. A més, la zona destaca també pel gran nombre d'equipaments, universitats i centres tecnològics existents —que donen suport a activitats de recerca i d'innovació—, i a més, allotgen Alimentària, la segona fira més important del món en aquest sector.

D'altra banda, Barcelona i Catalunya gaudeixen d'una cultura alimentària i gastronòmica molt rica, reconeguda internacionalment en restauració, i que té la Dieta Mediterrània com a eix vehicular.

02

10 raons per invertir a Barcelona

Barcelona ofereix elements molt diversos que la fan realment atractiva per viure, per treballar i per fer negocis. La ciutat és avui dia un emplaçament molt interessant per a noves activitats econòmiques. Algunes bones raons per invertir així ho indiquen

01. Localització geogràfica estratègica

A dues hores de França per carretera i a un dia de les principals ciutats europees. Porta del Sud d'Europa i capital de la Unió pel Mediterrani, disposa de port, aeroport, zona franca, parcs logístics, fira internacional i centre de la ciutat en un radi de només cinc quilòmetres.

02. Completa infraestructura de transport

Xarxa d'autopistes connectada amb Europa; aeroport de més ràpid creixement europeu; primer port espanyol i major port de contenidors de la Mediterrània; densa xarxa de metro, ferrocarril i autobusos; tren d'alta velocitat que connectarà amb la xarxa europea l'any 2013.

03. Centre d'una gran, dinàmica i diversa àrea econòmica

L'àrea de Barcelona concentra 5 milions d'habitants. És la capital de Catalunya, amb 7,5 milions d'habitants, i és el centre de l'arc mediterrani, una gran àrea econòmica amb 18 milions d'habitants que concentra el 70% del PIB de Catalunya. És la sisena aglomeració urbana europea i la cinquena concentració industrial d'Europa. Catalunya compta amb prop de 7.000 empreses amb activitat innovadora, la majoria de les quals se situen a Barcelona i la seva àrea.

04. Inversió estrangera amb èxit

Barcelona és la sisena millor ciutat d'Europa per als negocis,* i l'any 2010 Catalunya va concentrar el 36% de la inversió estrangera a Espanya i comptava amb més de 3.400 empreses estrangeres, el 90% de les quals es troba a l'àrea de Barcelona

05. Posicionament internacional reconegut

Barcelona se situa en posicions destacades dins de diferents rànquings internacionals, els quals en qualifiquen molt favorablement la realitat urbana, la capacitat d'atracció de capital estranger, el caràcter emprenedor i la qualitat de vida de què es gaudeix.

*Segons Cushman & Wakefield, European Cities Monitor 2011.

06. Recursos humans preparats per al futur

Barcelona compta avui amb un dels mercats laborals amb major massa crítica d'Europa en els sectors d'alt valor afegit; elevada productivitat, una de les més altes d'Europa segons l'OCDE; 8 universitats públiques i privades; diverses escoles de negoci de prestigi, com ESADE, IESE i EADA; 34 escoles internacionals; àmplia penetració de les noves tecnologies, i caràcter procliu a la innovació i la creativitat.

07. Excel·lent qualitat de vida

Per 14è any consecutiu, Barcelona segueix sent la primera ciutat d'Europa en qualitat de vida per als seus treballadors*. Clima estable, sol, platja, esquí; esplèndida oferta cultural i d'oci; xarxa de 4.500 institucions d'educació; sistema de salut modern i accessible. Fàcil accessibilitat i mobilitat amb transport públic i sistema de parcs naturals que envolta la ciutat.

08. Grans projectes urbanístics de futur

Transformació de 1.000 ha i 7 milions de m² de sostre a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Àrea del Llobregat: aposta per la logística, l'aeroespacial i la mobilitat, amb les ampliacions del port i l'aeroport.

Àrea del Besòs: renovació urbana, universitats i centres de recerca i innovació; Porta Europa-la Sagrera: arribada del tren d'alta velocitat; 22@Barcelona, el districte de la innovació, i Campus Diagonal-Besòs per a activitats relacionades amb l'energia, l'aigua i la mobilitat sostenible.

Àrea del Vallès: concentració estratègica d'infraestructures de tecnologia, nano-tecnologia i recerca; Sincrotró Alba; Parc Tecnològic del Vallès, i Parc de Recerca de la UAB.

09. Una oferta immobiliària competitiva

Àmplia oferta d'oficines, locals comercials i naus industrials amb una excel·lent relació qualitat-preu i amb un elevat índex d'ocupació.

10. Cooperació público-privada única

L'Ajuntament de Barcelona i el Govern català aposten decididament per les empreses; l'èxit en la tradicional col·laboració público-privada ha estat la clau de la transformació de Barcelona.

03

El sector agroalimentari a Barcelona i Catalunya

La indústria alimentària catalana ocupa una posició capdavantera en el conjunt d'Espanya, i l'àrea de Barcelona hi juga un paper essencial, ja que concentra un gran volum de producció i la major part de les activitats de recerca, innovació i inversió estrangera que genera el sector. Catalunya és així la comunitat autònoma més significativa del sector agroalimentari espanyol amb un 23% del total de la xifra neta de negoci, i gairebé el mateix percentatge pel que respecta als ingressos d'explotació.

D'altra banda, Catalunya pot presumir d'una cultura alimentària i gastronòmica molt rica, fonamentada en uns hàbits de consum basats en la Dieta Mediterrània, una oferta comercial de qualitat i una restauració de reputació internacional.

Catalunya, i l'àrea metropolitana de Barcelona, s'ha posicionat en els darrers anys com una de les regions de referència de la indústria de l'alimentació i begudes, i la indústria agroalimentària. La indústria agroalimentària juga un paper essencial en el sistema econòmic espanyol i constitueix un dels sectors industrials més importants.

Per tal de situar la importància del sector alimentari dintre de l'economia catalana, només cal dir que la indústria de l'alimentació, begudes i tabac és la primera branca

industrial en volum de negoci, amb el 17,9% del total, i on es concentren gairebé 3.600 empreses, moltes d'elles a l'àrea metropolitana de Barcelona. Entre totes generen 78.500 llocs de treball directes i, l'any 2008, van representar el 20,5% de l'ocupació del sector agroalimentari d'àmbit estatal.

D'altra banda, el pes i la projecció de Barcelona en el món alimentari es troben reflectits també en els equipaments de distribució presents a la ciutat –per exemple, es calcula que Mercabarna abasteix un àrea habitada per més de 10 milions de persones, del nord-est d'Espanya al nord d'Itàlia–, la celebració del Saló Alimentari –la segona fira d'Europa en alimentació– o el llarg nombre d'universitats i centres de recerca que treballen en els camps de la nutrició i la seguretat alimentària.

També cal tenir present el consum i, molt especialment, la gastronomia, un àmbit en el qual Barcelona, Catalunya i Espanya han esdevingut punts de referència internacionals. Cal destacar en aquest sentit la Dieta Mediterrània, que ha constituït un dels eixos vehiculars clau i ha esdevingut un referent dins l'àmplia oferta d'espais de restauració presents en el territori, la riquesa de la tradició culinària, i el prestigi consolidat dels grans xefs catalans, que ha permès projectar Barcelona com una de les grans capitals de la qualitat i la creativitat gastronòmica.

El present document té com objectiu exposar les característiques bàsiques actuals i de futur del sector agroalimentari a Catalunya, i a la ciutat de Barcelona, mitjançant **10 raons estratègiques:**

- 01 Una indústria agroalimentària rellevant
- 02 Clúster europeu de referència
- 03 Posició geoestratègica privilegiada
- 04 Presència d'empreses líders
- 05 Lideratge en producte fresc
- 06 Plataforma Alimentària Barcelona
- 07 Una aposta per a la Recerca i el Desenvolupament
- 08 Alimentària, la segona fira a nivell internacional
- 09 Xarxa de mercats municipals
- 10 Barcelona i la Dieta Mediterrània

10 raons per invertir en el sector agroalimentari a Barcelona i Catalunya

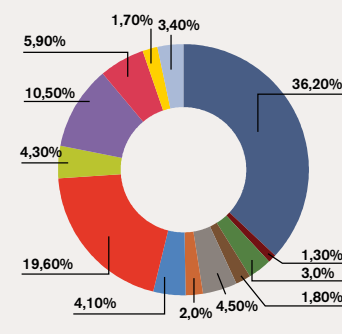
01. UNA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA RELLEVANT

Catalunya té una gran tradició alimentària, que es manifesta en la important activitat econòmica que representa aquest sector en el conjunt de l'activitat industrial, i que esdevé un dels principals eixos de l'economia catalana.

El pes del sector agroalimentari sobre el conjunt de les vendes netes de la indústria catalana és del 17,8%, gairebé la mateixa xifra que la branca química o la farmacèutica, amb una xifra de negoci de 20.055 milions d'euros assolits el 2008, any en què Catalunya va ser líder en ocupació del sector, amb 78.500 treballadors, el 20,5% del total del sector agroalimentari espanyol.

Distribució ocupació de la indústria agroalimentària a Catalunya. Any 2008 (%)

consum, i identificar les noves tendències que sorgeixen en el sector alimentari.

D'altra banda, la presència d'importants fires i activitats culturals relacionades amb la indústria alimentària, com ara la Fira Alimentària, converteixen Barcelona en un pol de generació i detecció de noves oportunitats per al sector, i un continu laboratori d'idees.

Així, Barcelona permet a les empreses identificar oportunitats, desenvolupar i testar totes les innovacions realitzades en un mateix entorn, especialment referents a:

- Nous hàbits de consum i identificació de nous segments de consumidor.
- Nous patrons de compra.
- Introducció i anàlisi de nous productes, com per exemple els ecològics, o els aliments funcionals.
- Adaptació als nous canals de comercialització, com el canal d'hostaleria i restauració.

Emplaçament clau pel desenvolupament de la innovació i la recerca

Catalunya disposa d'una àmplia xarxa d'entitats i organitzacions pioneres en R+D+i, que tenen l'objectiu d'ajudar les empreses en el desenvolupament de nous productes i serveis (IRTA, grups de recerca enquadrats en les

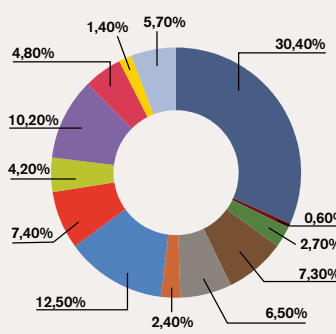
universitats públiques, etc.) que permeten i ofereixen un espai de coneixement de primer nivell per a la innovació.

- Innovació en producte, especialment en el desenvolupament de la 4^a i la 5ª gama.
- Innovació en processos de producció, especialment en tècniques de processament, elaboració i conservació de productes.
- Adaptació a les tendències en distribució logística i a les noves tecnologies relacionades, com per exemple, els envasos intel·ligents.
- Innovació tecnològica.
- Incorporació i innovació en aspectes mediambientals i de gestió de residus.

A l'àrea metropolitana de Barcelona, també s'hi troben importants clústers que complementen i poden aportar sinergies amb el sector alimentari, com per exemple el sector de les TIC o el sector Biotec.

Cal destacar també l'estratègica localització de Barcelona i la seva proximitat a importants infraestructures logístiques, que li confereixen una projecció internacional destacable. D'aquesta forma, Catalunya, i especialment l'àrea metropolitana de Barcelona, esdevenen un important catalitzador i generador d'oportunitats de negoci i desenvolupament de la R+D+i en el sector alimentari.

Distribució vendes de producte de la indústria agroalimentària a Catalunya. Any 2008 (%)

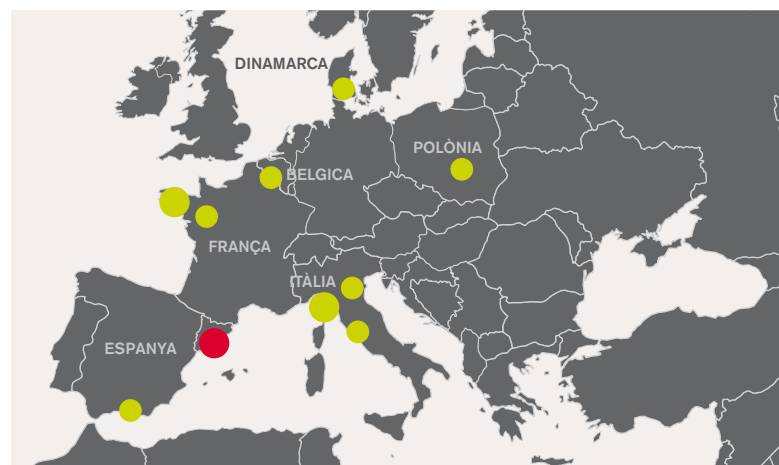
L'àrea metropolitana de Barcelona configura un clúster alimentari de primer nivell que ofereix un ampli conjunt d'oportunitats en la identificació i adaptació a les novetats del sector per a les empreses que s'hi troben ubicades.

Laboratori d'idees i identificació de noves tendències

Barcelona esdevé un entorn fonamental per conèixer els nous patrons de compra i d'hàbits de

10 raons per invertir en el sector agroalimentari a Barcelona i Catalunya

02. CLÚSTER EUROPEU DE REFERÈNCIA

La regió agroalimentària de l'àrea de Barcelona ha esdevingut un referent a nivell europeu i internacional, i s'ha convertit en:

- Un clúster agroalimentari de primer nivell.
- Un nucli d'atracció d'empreses internacionals.

Clúster alimentari:

(rànkung 10 primers europeus)

1. **Llombardia** (Milà), IT
2. **Catalunya** (Barcelona), ES
3. **Dinamarca**, DK
4. **Bretanya** (Rennes), FR
5. **Vlaams Gewest**, BE
6. **Emilia-Romagna** (Bolonya), IT
7. **Veneto** (Venècia), IT
8. **Pays de la Loire** (Nantes), FR
9. **Mazowieckie** (Varsòvia), PL
10. **Andalusia** (Sevilla), ES

El clúster agroalimentari de Catalunya presenta una posició de lideratge a nivell europeu, segons les dades de l'Observatori de Clústers Europeus, presentades per l'Escola Econòmica d'Estocolm, que analitzen més de 250 regions europees.

Així, Catalunya esdevé, juntament amb la regió italiana de la Llombardia, un dels principals clústers agroalimentaris d'Europa pel que fa a nombre de llocs de treball generats i dimensió, d'entre els 150 clústers alimentaris considerats.

El clúster alimentari de la regió de l'àrea de Barcelona es troba en posició capdavantera, ja que, després del sector de la construcció, és el clúster que més llocs de treball genera i, a nivell espanyol, és el major clúster alimentari tant en llocs de treball com en superfície.

Nucli d'atracció d'inversió estrangera

D'altra banda, l'àrea de Barcelona ha esdevingut un important pol d'atracció inversora estrangera, sobretot en indústria i serveis avançats. Així, Catalunya s'ha consolidat com el destí principal de les empreses estrangeres. El territori català acull més de 3.400 firmes internacionals i va rebre durant el 2010 el 36% de la inversió anual estrangera a Espanya; el 90% de la qual es va concentrar a l'àrea de Barcelona. Cal destacar que prop del 97% mostren un grau de satisfacció alt.

En el context alimentari, aquest dinamisme i atractiu es reflecteix, per exemple, en el percentatge de la inversió estrangera a Catalunya, on prop d'un 11% es produeix en el sector agroalimentari, just al darrere del sector de l'automoció, amb un 13%.

03. POSICIÓ GEOESTRATÈGICA PRIVILEGIADA

Barcelona es troba en una situació geogràfica privilegiada atès que en un espai territorial molt concentrat -gairebé 5 quilòmetres de radi- es troben totes les modalitats de transport: marítim, aeri, ferroviari, i carretera, a més de les infraestructures i el sòl necessari per al desenvolupament d'activitats logístiques de qualitat i gran escala.

Cal destacar especialment la plataforma del Delta del Llobregat, que compta amb uns actius que la projecten com a clúster agroalimentari de primer nivell. Aquests actius estan caracteritzats per les següents dotacions infraestructurals:

- **El Polígon de la Zona Franca (PZF)**, que constitueix l'àrea industrial més gran i activa d'Espanya. Té una superfície bruta de 600 ha, i hi ha instal·lades més de 200 empreses amb un volum d'activitat econòmica l'any 2006 de 20.000 milions d'euros.
- **Mercabarna**, un dels principals clústers alimentaris del sud-oest d'Europa.
- **L'Aeroport de Barcelona**.
- El **Port de Barcelona** amb la **ZAL**, on hi ha dedicades al sector agroalimentari més de 830 ha, amb 6 terminals específiques. El

tràfic de mercaderies (importades/exportades) se situa al voltant de 7,4 milions de tones l'any.

Finalment, Catalunya compta amb una extensa superfície de magatzem agroalimentari, actualment a l'entorn de 1.500.000 m², de la qual, aproximadament el 60% es localitza a la província de Barcelona, on cal destacar l'àmplia oferta de logística del fred.

04. PRESÈNCIA D'EMPRESES LÍDERS

Catalunya és un referent a nivell industrial en el sector alimentari, tant per la presència –sobretot en l'àrea de Barcelona– de destacades empreses internacionals líders en els seus sectors, com per la presència de sis clústers de referència. Paral·lelament, s'han desenvolupat també indústries complementàries, com les relacionades amb els envasos i els embalatges, la logística, els magatzems de fred, etc.

El volum d'empreses agroalimentàries a Catalunya és molt destacat i agrupa prop de 3.000 empreses. A nivell nacional, Catalunya encapçala la primera posició pel que fa a grans empreses, amb gairebé 700. La major part d'aquesta indústria, i l'ocupació que genera, se situa a la província de Barcelona, que esdevé una àrea estratègica per a qualsevol gran empresa agroalimentària.

Així, per exemple, a Catalunya, i especialment a l'àrea metropolitana de Barcelona, es troben ubicades empreses capdavanteres del sector agroalimentari, amb una important presència d'empreses líders internacionalment en els seus respectius sectors d'activitat.

Cal destacar la presència d'empreses com Nestlé, Danone, Agroalimen, Panrico, Borges,

Bimbo, Coca-Cola, Damm, Freixenet, Codorniu, Cargill España, la Corporació Alimentària de Guissona o Bacardí, per citar-ne algunes de les més rellevants. Al mateix temps, aquesta important concentració empresarial ha generat un fort grau d'especialització i qualificació de professionals del sector, i ofereix un capital humà i un coneixement de primer nivell.

La principal associació de fabricants i distribuïdors (AECOC) -amb prop de 24.000 associats- té la seu a Barcelona. AECOC, que va néixer per impulsar el codi de barres, ha evolucionat per oferir a la indústria i la distribució un marc de col·laboració imprescindible per poder arribar al consumidor de la forma més eficient possible, tot identificant les oportunitats de millora al llarg de tota la cadena. AECOC és també membre i representant de l'organització GS1

a Espanya, que té com a objectiu la definició d'estàndards i bones pràctiques en la cadena de subministrament.

Al 2009 es constitueix l'Associació Clúster Alimentari de Barcelona amb Mercabarna, 22@Barcelona, El Consorci de la Zona Franca de Barcelona i l'Associació de Concessionaris de Mercabarna (Assocome) com a socis fundadors. L'objectiu de l'Associació és recolzar la millora en la competitivitat de les seves empreses i vetllar pel seu creixement empresarial, tot fomentant la innovació estratègica de l'empresa per adequar-se als canvis en el sector. En aquest sentit, des de l'associació s'estàn desenvolupant projectes dins dels àmbits *Food Service*, majorista i *retail*.

Sis clústers alimentaris destacats (Catalunya)

- **Indústries càrnies:** Format per més de 200 empreses amb uns 8.300 treballadors.
- **Aqüicultura:** Format per una cinquantena d'empreses de la cadena de valor del sector amb una facturació agregada d'uns 400 milions d'euros
- **Vins i caves:** Aquest clúster concentra més de 200 empreses que ocupen a 2.500 treballadors i facturen uns 575 milions d'euros anuals.
- **Packaging i maquinària d'alimentació:** Compta amb 300 empreses que facturen al voltant de 2.600 milions d'euros, essent el segon més important a nivell europeu, juntament amb el de la regió de l'Øresund (Dinamarca i Suècia).
- **Food Service:** Amb 150 empreses dedicades exclusivament a aquest sector i més de 300 amb un pes significatiu de la seva activitat dedicat a aquest negoci. L'estimació del volum de negoci de les empreses d'aquest sector és superior a 4.300 milions d'euros.
- **Catalonia Gourmet:** Format per 21 empreses neix amb l'objectiu principal de promoure i contribuir a la competitivitat del sector de l'alimentació *gourmet* català d'alta gamma.

05. LIDERATGE EN PRODUCTE FRESC

Mercabarna constitueix una Unitat Alimentària de primer nivell, i s'ha convertit en un dels principals clústers alimentaris del sud-oest d'Europa de producte fresc. Engloba activitats de comercialització, elaboració i generació de valor afegit per als aliments, logístiques, distribució, importació i exportació, així com la incorporació d'infraestructures i serveis tecnològics, polítiques de gestió de residus i de respecte pel medi ambient.

Mercabarna (Mercados de Abastecimientos de Barcelona, SA) és la societat gestora de la Unitat Alimentària que concentra els Mercats Majoristes de la ciutat de Barcelona (Mercat Central de Fruites i Hortalisses, Mercat Central del Peix i Escorxador), així com nombroses firmes d'elaboració, comerç, distribució, importació i exportació de productes frescos i congelats, que aporten cada dia més valor afegit als productes i més servei als clients, i que estan ubicades en el que s'anomena la Zona d'Activitats Complementàries (ZAC).

Mercabarna disposa també d'una parcel·la de 4,5 ha al costat de l'Aeroport de Barcelona, on s'ha construït **Mercabarna-Flor**, un nou centre de negocis majorista especialitzat en flors, plantes i complements.

- **Ubicació:** Zona Franca de Barcelona
- **Superfície:** 90 ha
- **Nombre d'empreses:** 700
- **Persones que hi accedeixen cada dia:** 25.000
- **Nombre de persones que hi treballen:** 8.000
- **Volum de negoci anual:** 3.000 milions d'euros

Els productes de Mercabarna arriben a tot Espanya i a nombrosos països del món, però el seu àmbit d'influència més immediat abasta tot Catalunya, el nord de la Comunitat Valenciana, la franja d'Aragó, les Illes Balears, Andorra, el sud de França i el nord d'Itàlia. En total, Mercabarna proveeix de productes frescos uns 10 milions de consumidors i consumidores.

Mercabarna està estratègicament situada al bell mig de la principal àrea logística del país, on hi ha les infraestructures més importants de transport (Port, Aeroport, Terminal Tir, Nus del Llobregat, estació ferroviària de mercaderies, etc.) i tan sols a 10 km. del centre de Barcelona. Cal recordar que la qualitat dels productes frescos disminueix notablement amb el pas de les hores. Per això, els avantatges logístics i de transport són indispensables, ja que els orígens i les destinacions es troben cada cop més allunyats.

La promoció i el desenvolupament de la **Zona d'Activitats Complementàries (ZAC)** al voltant dels mercats majoristes ha estat clau en l'evolució de Mercabarna i és el que diferencia aquest important polígon alimentari de la resta de mercats del món. En aquest espai s'han promogut activitats de valor afegit al

producte i servei al client, per donar resposta a les necessitats actuals del comerç i el consum. A la ZAC hi trobem empreses d'elaboració del producte fresc (neteja, manipulació, envasat, etc.); viviers i cuïtors de marisc; maduradors de plàtans; pataters (importen, netegen, classifiquen, envasen); importadors i exportadors d'arreu del món; cadenes de fruïteries modernes; empreses que proveeixen la restauració; plataformes de compra de les grans empreses de distribució; cuïnes centrals d'empreses de càtering; grans frigorífics d'ús públic, etc.

En aquest sentit, cada vegada estan adquirint un major pes les activitats relacionades amb el valor afegit (preparació i envasat dels productes), activitat que van iniciar les empreses càrnies i que ara ja estan desenvolupant empreses comercialitzadores de fruites i hortalisses i,

més recentment, del peix. Aquesta diversificació de l'activitat, que en la majoria dels casos va venir o ha vingut impulsada per la gran distribució detallista, també està tenint molt bona rebuda en el sector de l'hostaleria i la restauració.

A més, algunes d'aquestes empreses també han apostat per l'elaboració de productes de cinquena gamma (plats precuinats), dirigits sobretot al canal de l'hostaleria i la restauració. Tot i això, aquesta activitat és encara incipient i per tant és difícil valorar-ne els resultats.

D'altra banda, Mercabarna forma part de la xarxa de mercats **Mercabarna**, un conjunt de 23 mercats majoristes distribuïts per Espanya que representen més de 7 milions de m² de superfície agroalimentària on operen més de 3.500 empreses majoristes.

10 raons per invertir en el sector agroalimentari a Barcelona i Catalunya

BZI Barcelona Zona Innovació

06. PLATAFORMA ALIMENTÀRIA BARCELONA

El Consorci de la Zona Franca (CZF) és, des de 1916, l'entitat gestora del polígon industrial del mateix nom, i el territori que gestiona constitueix la concentració empresarial més important de Catalunya i una de les més importants de l'estat espanyol. Dins del conjunt del polígon, el CZF compta amb una superfície de 44 ha amb qualificació urbanística de 22AL, és a dir, orientada a activitats relacionades amb el sector alimentari. Recentment el CZF ha recuperat una superfície de 50 ha (de l'antiga factoria de la Seat) on està impulsant un nou projecte empresarial, anomenat Plataforma Empresarial BZi on 17 d'aquestes hectàrees es destinaran a l'eix alimentari.

Amb aquesta nova superfície, Mercabarna i el CZF han desenvolupat la Plataforma Alimentària de Barcelona, com a idea que orienti els tipus d'activitats alimentàries que, basades en el coneixement i en la tecnologia, es pretén que tinguin les noves implantacions empresarials al polígon (que comprèn les 160 ha resultants dels espais de Mercabarna, 22AL i BZi) i que siguin expressió del canvi tecnològic que l'ha de caracteritzar.

Ateses totes aquestes consideracions, ambdues entitats, Mercabarna i CZF coincideixen plenament en l'interès de que les respectives polítiques respecte el sector alimentari s'atansin el màxim possible en els seus plantejaments estratègics, tàctics i operatius. Aquest apropament i, en conseqüència, l'actuació conjunta i coordinada de Mercabarna i CZF ha d'aspirar a donar un millor servei i a aclarir les expectatives futures de creixement i consolidació del conjunt del sector alimentari i de les empreses que el configuren. Addicionalment ha de resultar en una major significança i projecció estatal i internacional d'aquest pol alimentari de la Zona Franca de Barcelona convertint-lo en un referent, i tot això

sense perjudici dels legítims interessos i objectius de les entitats respectives, per tal d'assolir els següents objectius específics:

1. El creixement i consolidació de l'activitat alimentària a la Zona Franca com a nucli empresarial alimentari de referència i projecció estatal i internacional amb una forta component innovadora i de valor afegit.
2. La complementarietat en l'actuació de Mercabarna i CZF, tot evitant duplicitats i competències, i facilitant la creació de sinergies i economies d'escala fruit de l'acció conjunta de les parts.
3. L'impuls i promoció d'activitats innovadores, de procés i de distribució de producte fresc al conjunt del territori alimentari afectat.
4. L'extensió al territori alimentari, per part d'ambdues entitats, de les millors pràctiques de serveis a les empreses.
5. La promoció de la col·laboració tècnica, empresarial i financera d'ambdues entitats, entre elles i amb els operadors alimentaris, per a assolir millor els objectius comuns que responen a les necessitats del sector i les empreses.

07. UNA APOSTA PER LA RECERCA I EL DESENVOLUPAMENT

Catalunya, i en particular l'àrea metropolitana de Barcelona, compten amb una important dotació d'infraestructures, plataformes i universitats dedicades a la investigació, el desenvolupament i la innovació en el sector agroalimentari, que contribueixen a capitalitzar un ampli coneixement del sector i aporten a les empreses els serveis en R+D+i necessaris per augmentar el valor afegit dels productes, incorporar noves tecnologies i innovar.

Catalunya, i l'àrea de Barcelona en particular, ofereixen un ampli ventall de centres i grups d'investigació vinculats al món alimentari que contribueixen a teixir un cens empresarial amb vocació d'innovació, i faciliten els serveis de recerca i desenvolupament que l'empresa necessita.

Centres de recerca més destacats:

- Anàlisi Tecnològica Innovadora per a Processos Industrials Competitius (ATIPIIC)
- Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari (CREDA)
- Centre de Recerca en Toxicologia (CERETOX)
- Centre Tecnològic de Nutrició i Salut (CTNS)
- Centre de Desenvolupaments Biotecnològics Agroalimentaris (DBA)
- Centre de Recerca en Sanitat Animal (CReSA)
- Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)
- Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI)
- Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries i Laboratori de Genètica Molecular Vegetal (Consorci CSIC-IRTA)
- Centro de Difusión Tecnológica del Sector Panadero (INNOPAN)

- Centre de Nutrició i Envel·liment (NUTREN-nutrigenomics)
- Centre de Noves Tecnologies i Processos Alimentaris (CENTA)
- Fundació Triptolemos
- Fundació Alimentació i Ciència (ALICIA)
- Unitat de Química Combinatòria (UQC).

Principals universitats del país que compten amb grups de recerca vinculats al sector agroalimentari, on es desenvolupa recerca fonamental, bàsica i aplicada:

- Universitat Autònoma de Barcelona
- Universitat de Barcelona
- Universitat de Girona
- Universitat de Lleida
- Universitat Politècnica de Catalunya
- Universitat Rovira i Virgili.

10 raons per
invertir en
el sector
agroalimentari
a Barcelona
i Catalunya

08. ALIMENTARIA, LA SEGONA FIRA A NIVELL INTERNACIONAL

Alimentaria és el Saló Internacional de l'Alimentació i Begudes més important d'Espanya i un dels primers del món. Aquesta fira, que porta ja 18 edicions biennals, constitueix un veritable punt de trobada de la indústria alimentària internacional i la distribució, i s'hi presenten les principals innovacions i tendències del sector.

Prop de 4.000 empreses -amb un increment del 60% en els últims 12 anys- líders en la fabricació i distribució d'aliments i begudes procedents de més de 75 països, es troben biennalment en aquest certamen, que edició rere edició s'ha posicionat com un referent internacional. El nombre de visitants en la darrera edició va ser de 140.000, dels quals el 25% eren procedents de 155 països estrangers. D'aquesta manera, el certamen es converteix en un centre internacional de negoci i esdevé un pont entre Europa, Àfrica i l'Amèrica llatina, i un dels valors de les fires amb caràcter internacional que se celebren a Barcelona.

Des d'una posició de privilegi avalada per la seva trajectòria i guiada per les línies mestres de la innovació, la professionalització, la internacionalització i les activitats dinàmiques paral·leles a l'exposició, Alimentaria gaudeix d'un reconeixement i

credibilitat indiscutibles. Tant és així, que el seu model firal ja s'ha exportat a d'altres ciutats com Lisboa (Alimentaria & Horexpo-Lisboa) i Mèxic D.F. (Alimentaria México), i properament serà present a d'altres ciutats.

La fira genera un volum de negoci per a les empreses participants superior als 1.800 milions d'euros i indueix un benefici a la ciutat de Barcelona de 168 milions d'euros.

Cal destacar que l'impacte de la fira no és només quantitatiu, sinó extremament qualitatiu, com reflecteixen les nombroses activitats paral·leles que s'hi celebren, vinculades a la investigació, desenvolupament i innovació alimentària, el coneixement, la nutrició, la salut, el benestar, la sostenibilitat, la Dieta Mediterrània, les noves maneres de comunicar, el *retail*, i la gastronomia d'avantguarda.

	2004	2006	2008	2010
Superfície neta d'exposició	105.815m ²	115.000m ²	108.714m ²	85.122m ²
Superfície destinada a activitats dinàmiques i d'animació	6.000m ²	7.000m ²	9.000m ²	9.500m ²
Empreses participants	4.087	4.148	4.806	3.936
Visitants professionals	142.513	152.344	157.632	140.542
Visitants professionals internacionals	31.000	32.892	33.418	35.874

Una fira multisectorial amb representació de totes les indústries

CONGELEXPO

Productes congelats

EXPOBEBIDAS

Begudes refrescants, aigües, cerveses, sidres i mostos

EXPOCONSER

Conserves i semiconserves

INTERCARN

Productes carnis i derivats

INTERLACT

Productes lactis i derivats

OLIVARIA

Oli d'oliva i olis vegetals

INTERPESCA

Productes del mar, aqüicultura i piscifactoria

INTERVIN

Vins i begudes espirituoses

10 raons per
invertir en
el sector
agroalimentari
a Barcelona
i Catalunya

09. ELS MERCATS MUNICIPALS, LA MAJOR XARXA DE MERCATS ALIMEN- TARIS D'EUROPA

La indústria alimentària es veu reforçada per una cultura alimentària basada en la qualitat i la salut, que ha permès l'existència d'una àmplia oferta comercial de mercats municipals, sobretot a l'àrea de Barcelona. Els mercats de Barcelona tenen darrere seu una tradició mil·lenària i són una peça destacada de l'economia de la ciutat, i ofereixen una variada oferta agroalimentària, especialitzada sobretot en producte fresc.

La xarxa de mercats de Barcelona és la major xarxa de mercats alimentaris del continent europeu, amb 43 mercats -39 alimentaris i 4 no alimentaris- repartits en els diferents barris de la ciutat. En ella operen 2.895 establiments o comerços, dels quals 1.984 són alimentaris, i amb un autoservei incorporat en 18 dels mercats. Els mercats de Barcelona es troben agrupats sota la xarxa de mercats de l'Institut de Mercats Municipals de Barcelona, la més gran del continent europeu. En xifres, suposen més de 108.000 m² de superfície comercial, 208.500 m² construïts i al voltant de 8.000 llocs de treball directes. Es calcula que anualment reben uns 60 milions de visitants i els clients que hi compren ho fan per un valor aproximat d'entre 950 i 1.100 milions d'euros anuals. Cal destacar que els mercats municipals tenen un gran dinamisme i activitat, i contribueixen a difondre la cultura

alimentària basada en una dieta equilibrada, de qualitat i saludable.

Mercats amb projecció europea

Diferents mercats i municipis d'Europa s'han unit mitjançant l'associació Emporion, per defensar i reforçar el paper dels mercats com a factors de desenvolupament urbà, comercial, social i cultural. L'associació, amb seu a Barcelona, fomenta que els mercats millorin la seva pràctica diària i que la seva veu s'escolti a la Unió Europea. En aquest marc s'ha impulsat el projecte **Med Emporion**, amb finançament europeu, liderat per Barcelona i que ha generat fires, projectes educatius, bones pràctiques i estudis del sector.

Els mercats també com a referent social, cultural i de salut

Als mercats es realitzen diferents activitats, campanyes, accions i esdeveniments, com ara:

- Campanyes de foment de la salut, com la *Setmana contra el càncer* o les *Jornades de prevenció cardiovascular*.
- Programes educatius per a escolars, per fomentar l'ús del mercat i l'alimentació saludable, com *Per mantenir l'equilibri, menjo de mercat*.
- Organització de fires de mercats i producte, com *Mercat de Mercats*.
- Participació en esdeveniments i jornades, com *Alimentaria i Barcelona Degusta*.
- Accions de col·laboració amb entitats socials del territori, com la *Gran Recapta d'Aliments* amb el Banc dels Aliments o la *Bossa solidària* amb el moviment Escolta.
- Promoció d'hàbits de consum respectuosos amb el planeta, com la distribució de bosses reutilitzables.
- Campanyes de promoció, com el *Pla de dinamització comercial*.

10. BARCELONA I LA DIETA MEDITERRÀNIA

Els ciutadans de Barcelona som hereus de la Dieta Mediterrània i d'una cultura gastronòmica arrelada a la nostra història des de fa milers d'anys i que ens ha permès gaudir d'una alimentació saludable i d'una tradició culinària reconeguda internacionalment.

Tant és així que, el 16 de novembre de 2010, la UNESCO va decidir reconèixer la Dieta Mediterrània com a Bé Cultural Immaterial de la Humanitat. Aquest reconeixement va ser possible gràcies a l'aliança d'Espanya, Itàlia, Grècia i el Marroc, que durant dos anys van estar treballant per guanyar la candidatura. Amb seu a Barcelona, la **Fundació Dieta Mediterrània (FDM)** ha estat l'entitat clau en aquest procés com a coordinadora transnacional del projecte.

Aquesta inscripció significa un impuls important pel prestigi internacional de la Dieta Mediterrània i la seva promoció, com s'ha comprovat que passa amb altres béns reconeguts per l'UNESCO com a patrimoni mundial. Suposa, al mateix temps, un impuls per al foment de les produccions agràries locals de la cuina mediterrània tradicional i d'avantguarda i el desenvolupament

rural sostenible, del paisatge i del medi ambient del nostre territori. La Fundació Dieta Mediterrània va ser creada el 1996 per conservar l'estil de vida que compartim els pobles mediterranis des de fa milers d'anys. Els científics han posat de manifest que aquest estil de vida és beneficiós per a la salut i el benestar de les persones. A més contribueix al manteniment d'una agricultura sostenible i a preservar el medi ambient. El objectius principals de la Fundació són promoure la investigació al voltant de la Dieta Mediterrània en relació amb els seus aspectes saludables, històrics, culturals, culinaris, agraris i mediambientals, difondre els resultats dels estudis i promoure la Dieta Mediterrània entre els diferents grups poblacionals.

El Patronat de la Fundació té com a presidenta d'Honor a S.A.R. la Infanta Cristina i compta amb el suport de les principals institucions oficials:

- Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient (MAGRAMA)
- Fundación Patrimonio Comunal Olivarero
- Ajuntament de Barcelona
- Mercabarna
- Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM), conjuntament amb 8 empreses del sector agroalimentari.

La Fundació té un comitè científic internacional format per més de 23 reconeguts investigadors internacionals de més de 12 països.

Entre les principals activitats de la Fundació cal destacar:

- Campanyes escolars d'educació alimentària i Dieta Mediterrània
- Organització del Congrés Internacional de Barcelona sobre la Dieta Mediterrània
- Informe de l'Observatori Internacional de la Dieta Mediterrània.

Catalunya, referent gastronòmic internacional de la restauració, és la comunitat que presenta més establiments amb estrelles Michelin.

- Restaurants amb 1 estrella: 39
- Restaurants amb 2 estrelles: 3
- Restaurants amb 3 estrelles: 4

El Bulli (Ferran Adrià)
www.elbulli.com

El Celler de Can Roca
(Josep, Jordi i Joan Roca)
www.cellercanroca.com

El Racó de Can Fabes (Fundat per Santi Santamaria, Àngels Serra i Xavier Pellicer)
www.canfabes.com

Sant Pau (Carme Ruscaldeda)
www.ruscaldeda.com

05

Enllaços d'interès

Universitats i Centres de recerca

Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari (CREDA)

www.creda.es

Centre de Recerca en Sanitat Animal (CRESA)

www.cresa.es

Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC)

www.csic.es

Centre de Noves Tecnologies i Processos Alimentaris (CENTA)

www.centa.cat

ESADE

www.esade.edu

Escola Superior d'Agricultura de Barcelona

www.esab.upc.edu

IESE

www.iese.edu

Institut Català de la Vinya i el Vi

www.gencat.cat/dar/incavi

Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries (IRTA)

www.irta.cat

Laboratori de Genètica Molecular Vegetal (Consorti CSIC-IRTA)

www.csic-irta.es

Universitat Autònoma de Barcelona

www.uab.es

Universitat de Barcelona

www.ub.edu

Universitat de Girona

www.udg.edu

Universitat de Lleida

www.udl.es

Universitat Politècnica de Catalunya

www.upc.edu

Universitat Rovira i Virgili

www.urv.cat

Organismes locals i autonòmics

22@Barcelona

www.22barcelona.com

ACC10 - Generalitat de Catalunya

www.acc10.cat

Ajuntament de Barcelona
Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació

www.bcn.cat/barcelonabusiness

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural

www.gencat.cat/darp

Institut de Mercats Municipals

www.mercatsbcn.com

Mercabarna

www.mercabarna.es

El Consorci de la Zona Franca de Barcelona

www.elconsorci.net

Organismes estatals

Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

www.magrama.es

Organismes empresarials

AECOC - GS1 Espanya

www.aecoc.es

Cambra de Comerç de Barcelona

www.cambrabcn.org

Clúster Catalonia Gourmet

www.cataloniagourmet.cat

Emporion

www.emporion.org

Fira de Barcelona

www.firabcn.es

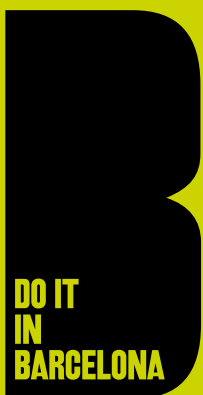
Fundació Dieta Mediterrània (FDM)

www.fdmmed.org

Fundació Triptolemos

www.triptolemos.org

Amb el cofinançament de

